Subjekt „an sich“ a „für sich“

Ladislav Hejdánek

This is a part of the original document:

2015

jedná se o část původního dokumentu:

2015

◆ myšlenkový deník – záznam, česky, vznik: 27. 3. 2015

◆ philosophical diary – record, Czech, origin: 27. 3. 2015

Subjekt „an sich“ a „für sich“

To, co bylo kdysi charakterizováno jako „o sobě“ (an sich), bylo fatálně ovlivněno mylným předpokladem, že skutečnosti jsou „o sobě“ takové, jak je vidí (chápe interpretuje) ten, kdo nic nezkresluje a vůbec nijak neovlivňuje, tj. jako by onen pozorující ani nebyl. V takovémto „stavu“ však nikdy žádná skutečnost není, neboť už tím, že je „ve světě“, musí nejen sama na jiné skutečnosti reagovat (a stát se tak vykonávajícím subjektem, tj. pokud jde o „pravé jsoucno“), ale také ostatní skutečnosti musí na ni reagovat. Každá skutečnost, každé pravé jsoucno může být charakterizováno jako vskutku „jsoucí“, jen pokud je na ni (na ně) reagováno (a pokud sama (samo) na jiné skutečnosti reaguje. S tímto doplněním (či opravou) platí, že „esse est percipi“ – aniž bychom tím chtěli poskytnout jakoukoli podporu „subjektivismu“. Znamená to jen to, že skutečně „an sich“ mohou „být“ jen virtuální jsoucna (virtuální události). – A pokud jde o ono „pro sebe“ (für sich), pak každé jsoucno/událost, které si vytvořilo svůj subjekt (resp. které se samo stalo subjektem), je – byť v různé míře a kvalitě – eo ipso nějak „pro sebe“, neboť je s to se k sobě vracet – přinejmenším v tom, že si po celou dobu svého trvání (bytí) dokáže uchovávat něco z toho, co už se stalo, co už proběhlo a stalo se „bylostí“ (a ovšem neméně to platí i pokud jde o to, co ze jsoucna/události ještě neproběhlo a dějící se jsoucno/událost se k tomu vztahuje jako ke své „budosti“ – neboli také k „sobě“. A tento vztah k sobě, který charakterizuje každou „reálnou“ (tj. již své uskutečňování zahájivší) událost/jsoucno. Z toho pak je zřejmé, že musíme odmítnout tradiční odlišování (a rozdělování) jsoucna o sobě jako skutečného a jsoucna pro sebe jako sebe si (relativně a částečně) uvědomujícího; jeho chybnost ovšem musíme nějak opravit a napravit, nikoli onen rozdíl pouze odmítnout.

(Písek, 150327-2.)